

Sygn. akt V CSK 264/20

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa D. L.
przeciwko Spółce R. S.A. w B.
o naprawienie szkód górniczych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 lutego 2020 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z powództwa D. L. przeciwko Spółce R. S.A. o naprawienie szkód górniczych, na skutek apelacji Pozwanej zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G. z 13 września 2018 r. w ten sposób, że w obniżył zasądzoną punkcie 1. kwotę z 511.558,19 zł do kwoty 411.063,60 zł, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił, zasądzoną kwotę w punkcie 3 z 7.200 zł obniżył do 3.965,80 zł i w punkcie 4 dotyczącym ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa nakazał pobrać od Pozwanej kwotę 35.184,65 zł, a od Powódki kwotę 8.599,13 zł. W pozostałym zakresie apelację Pozwanej oddalił i zasądził od Powódki na rzecz Pozwanej 4.581,61 zł tytułem zwrotu kosztów

postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny uznał, iż prawidłowo ustalając wartość odtworzeniową budynku należało przyjąć jego stan z daty oględzin przez biegłego sądowego i na tę datę określić jego wiek. Natomiast odszkodowanie, zgodnie z art. 363 § 2 k.c. powinno zostać ustalone według cen z daty jego ustalenia, przez co należy rozumieć datę zamknięcia rozprawy. Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się w sprawie szczególnych okoliczności uzasadniających ustalenie wysokości należnego odszkodowania według cen z innej chwili. Sąd II instancji wskazał, iż prawidłowo ustalono, że żądanie odszkodowania związanych z rozbiórką budynku jest przedwczesne, albowiem odszkodowanie pełni funkcję kompensacyjną i jest ekwiwalentne, czyli równoważne wysokości szkody. Zmiana rozstrzygnięcia co do istoty sporu determinowała zmianę orzeczenia w zakresie kosztów postępowania należnych przeciwnikowi oraz Skarbowi Państwa.

Od powyższego orzeczenia skargę kasacyjną złożyła Powódka. Zarzuciła, iż wyrok Sądu Apelacyjnego został wydany na skutek apelacji wniesionej przez nieuprawniony podmiot i dlatego też powinna zostać odrzucona. Niezależnie od powyższego Powódka zarzuciła wyrokowi Sądu II instancji naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 363 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 92 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 27 z późn. zm.) poprzez błędna wykładnię i ustalenie zbyt niskiej wysokości odszkodowania, z uwagi na nie objęcie tą kwota kosztów rozbiórki oraz naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. a dotyczące ustalenia stopnia zużycia budynku mieszkalnego i art. 100 zd. 1 w zw. z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 755 z późn. zm.) poprzez jego zastosowanie i w konsekwencji niewłaściwe określenie zasad ponoszenia kosztów sądowych.

Powódka składając skargę wskazała, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości oraz skarga jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i III oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i III oraz orzeczenie co do

istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji Pozwanej, bądź odrzucenie i zasądzenie kosztów procesu na rzecz Powódki.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Pozwana wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku o odmowę przyjęcia skargi, bądź o oddalenie skargi i o zasądzenie od Powódki na rzecz Pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi w polskim systemie prawnym środek zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym, a zatem szczególnym. Rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, które wykraczają poza indywidualny interes skarżącego. Obok interesu indywidualnego powinna mieć swoje źródło w interesie publicznym. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem przed sądem trzeciej instancji, a zatem odwoławczym od orzeczeń wydanych przez sądy dwóch instancji. Założenie to determinuje zakres dopuszczalności oraz wymagań skargi kasacyjnej, charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, a także - co istotne na etapie rozstrzygania w ramach tzw. przedsądu - wymagania stawiane treści skargi kasacyjnej.

Na etapie rozpoznawania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy ocenia wniosek oraz jego uzasadnienie. Wymagania w tym zakresie były wielokrotnie wskazywane w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W ramach oceny wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy dokonuje jej wyłącznie w odniesieniu do wskazanych w skardze okoliczności uzasadniających jej przyjęcie. Motywy te powinny zostać ujęte przez skarżącego w ramach skargi kasacyjnej w wyodrębnionym, samodzielny uzasadnieniu wniosku. Nie podlegają natomiast ocenie Sądu Najwyższego na tym etapie podstawy kasacyjne, ani ich uzasadnienie.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w następujących przypadkach: jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania wskazanego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. Wykazanie co najmniej jednej z tych przesłanek, ich prawidłowe, wyczerpujące i zgodne z utrwalonymi w judykaturze standardami uzasadnienie spoczywa na skarżącym, który, w zależności od występującej w jej ocenie przesłanki oraz treści przepisów i wskazywanych problemów, powinien przedstawić wywód odpowiadający standardom wymaganym od profesjonalnego pełnomocnika. Rolą Sądu Najwyższego rozpoznającego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest podejmowanie próby dekodowania, a tym bardziej samodzielnego poszukiwania okoliczności i motywów, które mogłoby uzasadniać jej przyjęcie.

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie spełnia powyższych standardów. Skarżąca wskazała trzy przesłanki, które w jej ocenie zachodzą w sprawie. Jednak w odniesieniu do żadnej z nich (art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.) nie wskazała wystarczającego i zgodnego z utrwalonymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego standardami uzasadnienia, ograniczając się do sformułowania zagadnienia poprzez opisanie wątpliwości, które w jej ocenie takie zagadnienie stanowią, w zakresie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości dokonując w istocie polemiki ze stanowiskiem Sądu *ad quem*, zaś w zakresie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej dokonując polemiki w odniesieniu do okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy oraz oceny materiału dowodowego. Tymczasem w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienia przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 lutego 2012 r., sygn. akt V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt V CSK 622/15,

niepublikowane). Okoliczności te powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., sygn. akt II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt V CSK 2004/06, i z 24 lutego 2006 r., sygn. akt IV CSK 8/06). Skarżąca przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinna wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. *inter alia* postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skarżąca powinna była wskazać, na czym - w jej ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, poza tym, że budzi - w ocenie skarżącego - poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, niepublikowane; 26 czerwca 2015 r., sygn. akt III CSK 77/15, niepublikowane; 20 maja 2016 r., sygn. akt V CSK 692/15, niepublikowane; 23 maja 2018 r., sygn. akt I CSK 31/18, niepublikowane).

Ponadto za utrwalony w judykaturze Sądu Najwyższego należy uznać pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego, nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z przytoczeniem argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że zagadnienie to nie zostało rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., sygn. akt

II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., sygn. akt III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

W konsekwencji wobec niespełnienia powyższych wymagań w niniejszej sprawie uznać należy, że skarga kasacyjna nie zawierała wystarczająco, zgodnie z utrwalonymi standardami umotywowanego wniosku o przyjęcie do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu był obowiązany wziąć pod uwagę z urzędu. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).